

Resultater af EM19 og koalitionen arbejde

Naalakkersuisoq for Finanser og Nordisk Samarbejde
Vittus Qujaukitsoq

EM2019: Myter, fakta og resultater

- Samlingen, der slutter i dag, har været kendetegnet ved forholdsvis skarpe debatter. Det er nu en del af demokratiet.
- Naalakkersuisut har nået mange af de mål, som er opstillet i koalitionsaftalen og i finanslovsaftalerne fra både sidste år og den nye.
- I lyset af en vedtagen finanslov for 2020 kan der være behov for at se lidt på myter og fakta omkring indholdet af finansloven og dens påvirkning af den enkelte borger samt gøre status over opnåede resultater.
- Først myterne – siden fakta

Resultater på EM19

5 myter fra samlingen

Der er under samlingen opstået flere myter, som jeg kort vil omtale

- **Myte: Alting bliver dyrere og levestandarden falder**
 - Realindkomsten er de senere år steget med 3 % til 4 % om året.
 - Ensprisreformen på el og vand med prisreduktioner på 150 mio.
 - Priserne for hele landet blev i gennemsnit nedsat med 28 %
 - I bygder og yderdistrikter er priserne i gennemsnit nedsat med mere end 50 %
 - Dvs. at indkomsterne er steget hurtigere end priserne.
 - Derfor er det en myte, at levestandarden er faldet.

Resultater på EM19

5 myter fra samlingen

- **Myte: Der opstår et finansieringshul i Finansloven pga. af lufthavnspakken**
 - Finansieringsplanen var allerede på plads forud for vedtagelsen af FL 2019 – altså sidste år.
 - Der er ikke i forbindelse med FL2020 behov for yderligere finansiering.
 - Derfor er det en myte, at lufthavnspakken skulle give anledning til stramninger m.v. i finansloven for 2020.

Resultater på EM19

5 myter fra samlingen

- **Myte: Afgiftspakken rammer socialt skævt**
 - Afgiftspakken bidrager til at afhjælpe den sociale ulighed i sundhed ved bl.a. at unge mennesker slet ikke begynder at ryge. Herigennem kan man bidrage til at bryde den sundhedsmæssigt negative sociale arv.
 - En begrænsning af forbruget af tobak og alkohol har på sigt store sociale og livskvalitetsmæssige effekter.
 - Forebyggelse af livsstilssygdomme
 - Forøget gennemsnitlig levealder
 - Det er rigtigt, at byrden af afgifterne umiddelbart er relativt tungere for lavindkomstfamilier. Det samlede provenu er 45,5 mio. kr. årligt.
 - Der er indført et beskæftigelsesfradrag, der giver et løft til lav- og mellemindkomstgruppen. Det samlede mindre-provenu er 47 mio. kr. årligt.
 - Man kan fravælge at betale disse afgifter ved at ændre sit forbrug.

Resultater på EM19

5 myter fra samlingen

- **Myte: Der gøres intet for børnene og familierne**
 - Danmark har afsat 80 mio.kr. på den danske finanslov til indsatser for børn i Grønland
 - Naalakkersuisut har i FL20 reserveret et beløb op til 7,5 mio. kr. årligt på hovedkonto 20.11.50, til yderligere konkrete tiltag på området
 - Social task force
 - Udvidelse af åbningstid for Tusaannga
 - Oprettelse af østgrønlandsk Tusaannga

Resultater på EM19

5 myter fra samlingen

- **Myte: Lempelse af selskabsskatten er kun til gavn for de velstillede**
 - En række konkrete resultater fra lande, hvor selskabsskatten er blevet sat ned, tyder på, at en del af selskabsskattenedsættelsen vil overføres til lønmodtagerne i form af højere realløn.
 - Konkurrencedygtighed i forhold til udlandet og vil i det hele taget stimulere investeringslysten i samfundet.
 - Lavere selskabsskat er også et værn mod transfer pricing. Beskatningen vil så ske i vort land – det er en fordel.
 - Der skal følges op med yderligere initiativer til forbedring af konkurrenceevnen og virksomhedernes konsolidering
 - Der ændres på nuværende tidspunkt kun på beskatningen af selskaberne – ikke udbytteskatten.

Hvad er fakta om disse emner?

Resultater på EM19

Fakta om realindkomsterne

- Et flot forhandlingsresultat for SIK ved sidste overenskomstforhandling
- Ensprisreformen fra 2018
- Naalakkersuisut er ved at lave en undersøgelse af priserne på dagligvarer i hele landet – resultatet vil blive fremlagt i 2020

Resultater på EM19

Fakta om skatter og afgifter

- Den samlede effekt på skatter og afgifter af finanslovsaftalen er:
 - Samlet forøges skatter og afgifter med 209 mio. kr. over fire år
 - Samlet nedsættes skatter og afgifter med 336 mio. kr. over fire år
 - Altså en samlet **nedsættelse** af skattebyrden med 127 mio. kr.

Effekten er sammensat som følger:	mio. kr.
Reduktion af selskabsskat	162
Indførelse af beskæftigelsesfradrag	141
Afgiftsbortfald på ATV og snescootere	24
Ophævelse af beskatning på ophugningsstøtte	9
Afgifter på plug-in hybrid biler	-18
Øgede importafgifter (tobak, alkohol og sukker m.v.)	-191
Samlet effekt	127

Resultater på EM19

Fakta om afgiftsjusteringerne

- Det er sjældent at afgifterne tilpasses i forhold til prisudviklingen.
- Seneste ændring af tobaks- og alkoholafgifterne var i 2007.
- Ændringerne skal også ses i lyset af det nye beskæftigelsesfradrag.

Vare	Gammel afgift	Ny afgift	Ændring
0,33 l pilsnerøl (4,10-5,09)	7,00 kr.	7,66 kr.	0,66 kr.
0,75 l vin (11,10-13,09 pct.)	49,50 kr.	54,37 kr.	4,87 kr.
0,75 l vin (13,10-15,09)	69,00 kr.	75,75 kr.	6,75 kr.
0,75 l hedvin m.v. (18,10-22,09)	110,25 kr.	120,75 kr.	9,80 kr.
0,70 l snaps (35,10-45,09)	252,70 kr.	277,90 kr.	25,20 kr.
Cigaretter pr. stk.	2,23 kr.	2,45 kr.	0,22 kr.
Rulletobak 100 gram	49,20 kr.	54,20 kr.	5,00 kr.
Cigaretpapir stk.	0,48 kr.	0,52 kr.	0,04 kr.
1 kg. sukker	6,00 kr.	10,31 kr.	4,31 kr.
200 gr. chokolade	11,60 kr.	12,60 kr.	1,00 kr.
250 gr. Slik	14,50 kr.	15,75 kr.	1,25 kr.

Resultater på EM19

Fakta om skatter og afgifter

Beregningseksempler

- Beskæftigelsesfradraget giver ca. **350 kr. mere om måneden** til forbrug ved en SIK-løn.
- Med de nye afgifter vil der skulle betales følgende ekstra afgifter:
 - Hvis man køber **6 øl om ugen**, betaler man **15,84 kr. mere om måneden**.
 - Hvis man køber **2 plader chokolade** af 200 g om ugen, betaler man **8 kr. mere om måneden**.
 - Hvis man køber **2 pakker cigaretter om ugen**, betaler man **35,2 kr. mere om måneden**.
- Ved et forbrug af alle ovenstående varer vil man således fortsat have ca. **290 kr. mere om måneden** til andet forbrug.

Resultater på EM19

Fakta om skatter og afgifter

Samlet effekt på prisniveau og forbrug af de nye afgifter

- Baseret på forbrugssammensætningen i Grønlands Statistiks forbrugerprisindeks vil afgiftsændringerne give en samlet stigning i priserne svarende til 0,64 %.
- Næsten halvdelen heraf, 0,31 %, er knyttet til afgiftsstigningen på tobak.
- Afgiftsstigningen på øl, vin og spiritus medfører en stigning på 0,22 %.
- Afgiftsstigning på slik, chokolade og sukker medfører en stigning på 0,10 %.

Den må konstateres, at

- Afgiftsstigningerne kun har en beskeden effekt i forhold til de samlede priser
- Hovedeffekten ligger på tobaksbeskatningen, hvilket understøtter Naalakkersuisuts sundhedspolitiske mål.
- Endeligt skal vi huske, at tobaksforbruget her i landet er på et meget højt niveau i international sammenhæng.

Hvordan er sammenhængen til de overordnede målsætninger

Resultater på EM19

Vedtagne punkter

- Forslag til Finanslov for 2020 (pkt. 7)
 - *Nedsættelse af selskabskatten med 5%*
 - *Tilpasning af alderspension så det bliver attraktivt at blive i arbejde*
 - *Ny uddannelser og ekstra hold på eksisterende uddannelser*
 - *Reserve på 15 mio. til yderligere anlæg og akut renovering i mindre byer, bygder og yderdistrikter*
 - *Nedsættelse af en sundhedskommission*
 - *Digitalisering og fælles løsninger på tværs af det offentlige*

- Landskassens Regnskab for 2018 (pkt. 11)
 - *DA-overskud på 133 mio. kr.*

Resultater på EM19

Vedtagne punkter

- Ændring af Landstingslov om indkomstskat (pkt. 17)
 - *Beskæftigelsesfradrag*

- Ændring af Landstingslov om forvaltning af skatter (pkt. 18)
 - *Forebyggelse af skatteunddragelse inden for deleøkonomi*

- Betalingssystemet Ilanngaassivik (pkt. 19)
 - *Forebyggelse af restancer til det offentlige*

- Ændring af Landstingslov om afgift på motorkøretøjer (pkt. 158)
 - *Årlig motorafgift på el- og plug-in hybridbiler*

- Ændring af Landstingslov om indførselsafgifter (pkt. 159)
 - *Afgiftsændringer til fremme af sundhed og miljø*

Resultater på EM19

Overordnede målsætninger

Overordnede mål

- En finanslov med overskud over budgetperioden
- Opnå økonomisk selvårenhed
- Fortsat økonomisk vækst
- Øget beskæftigelse
- Flere skal have en erhvervskompetencegivende uddannelse
- En forbedring af folkesundheden

Fortsat fokus på centrale forudsætninger som:

- Tværgående prioritering
- Fokus på forebyggelse
- Øget effektivitet

Resultater på EM19

Perspektivering

I tillæg til dette:

- Det langsigtede holdbarhedsproblem for de offentlige finanser skal håndteres
- Der skal skabes råderum til overtagelse af ansvarsområder fra staten.
 - Det kræver politisk mod at gennemføre de nødvendige reformer;
 - Det kan ikke gøres, uden at det har konsekvenser, og at der arbejdes for en sundere livsstil, hvor alle tager aktivt del i samfundsudviklingen
 - At fremsætte udgiftskrævende udgiftsforslag er nemt, at finde finansiering og sikre sammenhæng til de overordnede målsætninger er svært
 - At håndtere disse udfordringer er en bunden opgave for ethvert Naalakkersuisut og udfordringen bliver ikke mindre i de kommende år
 - Der opfordres til konstruktiv dialog fra oppositionens side om langsigtede holdbare løsningsmodeller

Spørgsmål?